СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 140. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 16 червня, 1934. VOL. XLII. No. 140. Jersey City, N. J., Saturday, June 16, 1934. THREE CENTS.

БОРОТЬБА ЗА НОВИЙ РОБІТНИЧИЙ ЗАКОН

ВАШИНГТОН. — Провідники републиканців у сенаті згодилися на новий проєкт робітничого закона, що має бути ухвалений на місце проєкту сенатора Вагнера. Свою згоду дали вони по принятті демократичними провідниками деяких несутевих поправок у проєкті. Ця згода значно поправляє вигляди цього проєкту на ухвалення.

Рівночасно сенатори Бора, Ла Фолет, Норис і Най, отже сенатори, відомі як поступові републиканці, виступили з публичною критикою проєкту адміністрації, кажучи, що проєкт має такі поважні недостачі, що він ніяк не може вдоволити робітників. І ці сенатори й провідники юній вважають проєкт сенатора Вагнера з усіми його недостачами багато кращим.

БОРОТЬБА ЗАЛІЗНИХ ЮНІЙ ЗА ВИЗНАННЯ ЮНІЇ.

ПИТСБУРҐ. — Конвенція юній залізних, сталевих і цинових робітників вислухала звіту представників місцевих юній з їх старань добитися визнання юнії. Показується, що підприємці цього промислу виступають згідно проти визнання. На 35 таких домагань робітники стрінулися з відмовою в 34 випадках.

Юнія має вислухати в пятницю промови Виліема Ґріна, президента Американської Федерації Праці, а потім приступили до вирішення питання страйку.

З ПРОЦЕСУ ЗА ВБИВСТВО ВІРМЕНСЬКОГО ЕПИСКОПА.

НЮ ЙОРК. — Розправа проти 9 Вірменів, обвинувачених за вбивство вірменського архиєпископа Туріяна, зазначується часто напруженими сценами. Коли прокураторія покликала як свідків деякі жінки, щоби вони розпізнали вбивників, то ті жінки поводилися супроти обвинувачених з такою ненавистю, що поліції мусіли вважати, щоби свідки не зневажали чим підсудних.

ТЮРМА ЗА НЕПРАВНЕ ГОЛОСУВАННЯ.

БОЛДВИН (Лонг Айленд). — Суд повіту Насав засудив на 6 місяців тюрми 44-літнього Августа Пламбека, за те, що він голосував у місцевих виборах цього села, не живши в ньому стільки часу, скільки вимагає закон.

СЕНАТ ЗА УЧАСТЬ АМЕРИКИ В МІЖНАРОДНІМ РОБІТНИЧІМ ТІЛІ.

ВАШИНГТОН. — Сенатський комітет для заграничних справ заявився одноголосно за те, щоби сенат приняв резолюцію про уповажнення уряду взяти участь в Міжнародній Робітничій Організації. Притому уряд має застерегтися проти пояснення цеї участи як приступлення Америки до Ліґи Націй, котра це міжнародне тіло організує.

ОТРУЇЛАСЬ ЧЕРЕЗ ПОХИБКУ.

ІСТ ОРЕНДЖ (Ню Джерзі).—Міс Бієтрис Мек Донел, наглядачка операційної салі в Шпиталі для Дітей-калік у Нюарку, думала взяти собі лік на облекшення болю зуба, але через похибку взяла отрую. Вона померла скоро в місцевім шпиталі, куди її завезено зараз, як вона тільки випила плин з фляшини без напису.

ЗАДЕРЖАНО ВЖЕ ВИВІЗ ЗБРОЇ.

ВАШИНГТОН. — Департамент судівництва зарядив розслід над висилкою амуниції на кількох кораблях, що мають вихати з Ню Йорку й Норфовку до полудневої Америки, щоби переконатися, чи ці посилки мають бути обняті забороною президента висилати зброю до Болівії й Параґваю. Теперішні ладунки, котрі представляють вартість 600,000 долярів, здається, призначені до Болівії.

ЗА ВИКИНЕННЯ СЕНАТОРА З ЛЕҐІСЛЯТУРИ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк).—Стейтовий губернатор Лімен постановив скликати спеціяльне засідання стейтової леґіслятури для виготовлення обвинувачення проти сенатора Тейера за перекупство, не дивлячися на те, що сенатор Тейер зрікся сенаторства.

Губернатор каже, що він обовязаний це зробити, бо так каже ухвала леґіслятури. Тепер Тейер закидує губернаторови, що він старається збити собі з цеї події політичний капітал.

ЗІ СПОРТУ.

НЮ ЙОРК. — Кулачна бійка між дотеперішнім світовим професійним чемпіоном великої ваги, Італійцем Прімом Карнерою, та його визовником, американським Жидом Максом Бером, котра відбулася в місцевім Медисон Сквер Гарден Лонг Айленд Сіті Бовл при участи 56,000 видців, покінчилася побідою Бера. Менаджер Карнери признав програну в 11 „равнді". Гості заплатили вступу 428,000 долярів.

У ріжних містах на побережу Тихого океану виступає тепер у змаганнях борців з великим успіхом Українець Юрій Зарінов. Місцеві американські газети звичайно пишуть багато про цього зручного борця.

ПОЛЬСЬКА ГОСПОДАРКА В УКРАЇНСЬКИХ МІСТАХ.

Буджет міста Золочева виложено саме до перегляду. В приходах і розходах преліміновано по 320 тисяч. Різня і електрівня мають дати по 20 тисяч зл. доходу. Драчки з наших фір, що приїздять до міста, т. зв. „копиткове" має принести 40 тисяч зл., отже стільки, скільки електрівня і різня разом. На суспільні цілі призначено квоту понад 4 тисячі злотих, з чого на українські цілі, а це на Захоронку і Товариство Опіки над Молодю, всього лише 400 зл.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ДОСТОЙНИК І ГОЛЕНІ БОРОДИ.

Інспектор праці в Ленінграді, „товаріщ" Воско, видав одного дня розпорядок, що всі сторожі з головної вулиці міста мусять обголити собі бороди. Сторожі запротестували проти цього розпорядку, заявляючи, що бороди носять від молодих літ, та що їхні жінки теж не годяться на те, щоби вони голили бороди. Але „товаріщ" Воско показався безоглядним — „сказано, — зделано". І не було іншої ради. Мусіли старі кацапи зробити так, як захотілося придуркуватому власть імущому большевицькому інспекторови.

ЖАХЛИВА КАТАСТРОФА В ШКОЛІ.

В селі Вінтербах недалеко Штутгарту (Німеччина) завалився підчас науки старий шкільний будинок та придавив звалищами багато дітей. Підчас катастрофи були в шкільному будинку 120 дітей і 3 вчителі. Більша частина дітей вратувалася таким чином, що вискочила крізь вікна з будинку вже у хвилині, коли він валився. Негайно після катастрофи збіглися люди з цілого села й почали ратувати дітей. Зпід румовищ витягнули 8 дітей убитих, 10 важко і 14 легше ранених. Підчас ратункової акції на місці катастрофи відбувалися жахливі сцени. Матері серед спазматичного плачу шукали серед звалищ своїх дітей.

СУД НАД ШАЙКОЮ ПАЧКАРІВ.

Перед окружним судом у Рівному відбулася розправа проти 10 осіб, обвинувачених у тому, що переводили політичних злочинців до Совітів, побираючи за це заплату. На чолі шайки стояли Жиди М. Гендельман з Рокітна, сарненського пов., Сруль Фішбейн з Домбровиці, сарненського повіту, і Герш Гольдапфель з Варшави, помічниками були наші „землячки" з Сарненщини. Суд засудив усіх обвинувачених на кару вязниці від 1 до 4 літ і грину від 100 до 1,000 злотих.

БЕЗРОГИ ЗІЛИ ЛЮДИНУ.

В селі Воля Лісовська, коло Любартова, трапився жахливий випадок. Ото 28-літня служниця Емілія Марквард вилізла на горище в стайні. В одній хвилині зломився під нею щабель у драбині і Марквардівна впала до стайні, та втратила притомність. Дві великі безроги, що були на той час у стайні, загризли її на смерть.

ПОБЕРЕЖЕ НІМЕЦЬКОГО МОРЯ ОБНИЗИЛОСЯ ЗА 100 ЛІТ НА 16 ЦЕНТИМЕТРІВ.

Вже від 20 літ припускали вчені, що побереже Німецького моря постепенно обнижується. Питання дуже важне для Німеччини, бо через обнижування побережа тратить Німеччина простори землі. Розсліди Пасаржа й Гарнаґля доказали в останніх часах, що дійсно в останніх 100 літах німецьке побереже обнизилося 12—16 цм. Свої результати опирають вище згадані дослідники на знахідках черепків, бороздах, ровах, слідах коліс возів і пнях дерев, що їх знайдено під зеркалом моря.

ОСТРОВ ТАНКІВ, ЦВІТІВ І СМЕРТИ.

Недалеко острова Ява є малий остров Балі, який прозвали островом цвітів, танків і смерти. Маляйці, що замешкують цей остров, так люблються у цвітах і ріжних танкових урочистостях, що туди зїздиться тисячі туристів, щоби приглянутися тим найвеселішим людям на світі. Навіть підчас похорону, коли тіло небіжчика вже лежить у домовині і його несуть на костир, щоб спалити, панує правдивий шал. Учасники похорону танцюють і співають, а крім цього трапляються дуже часто випадки, що вдова по небіжчику кидається на костир, щоби вмерти разом з чоловіком. Статистика виказує, що таким чином гинуть кожного року кількасот жінок. Голяндська влада забороняє вправді дуже гостро палити небіжчиків, але це не має ніяких впливів, бо тубільці улаштовують похорони потайки у густих праліcах.

СКИТИ РАХУВАЛИ ЛЮДЕЙ СТРІЛАМИ.

Геродот, старинний грецький історик, хотів між іншим також довідатися, скільки було Скитів на степовій Україні в той час, себто в пятому столітті перед Христом. Однак Скити і самі не знали, скільки їх було. Всеж таки і між ними час від часу скитські царі робили перепис людности. Наприклад, перепис людности зробив був скитський цар Аріянтас.

Цар Аріянтас забажав був довідатися, скільки знаходиться Скитів у його царстві. Скити були кочовиками і дуже відважними вояками, тож і перепис їх відбувався на військовий лад. Цар Аріянтас приказав, що кождий Скит має принести від себе в одно означене місце бронзовий наконечник стріли до лука. Як приказано, так і зроблено.

Пізніше всі наконечники стріл скитський цар приказав перетопити й вилити з них величезну бронзову миску. Так величезна вийшла собі ота миска! В неї можна було помістити шістсот грецьких амфор. А шістсот амфор, коли перемінити на англійську міру, то вийде пять тисяч ґальонів!

В тих часах великі рахунки приходили з труднощами навіть таким культурним народам, як Греки. А войовничі Скити ще менше розумілися на великих рахунках. Але коли скитський цар потягнув на бронзову миску, вилиту з наконечників стріл своїх підданих, то відразу в мит ока міг зрозуміти свою могутність.

ПІДПАЛИВ З ПІМСТИ СУСІДА.

В Ленені Великій, пов. Турка над Стриєм, вибухла пожежа в господарській загороді Михайла Пічеля. Наслідком вітру вогонь перекинувся теж на сусідні будинки. Пічелі, ратуючи дорібок, забули, що в хаті залишили 6-літню дочку Анну, яка й спалилася на вугля. Матір дитини кинулася була на її ратунок, але зімліла. Заки Пічілеву винесли з горіючої хати, вона так попеклася, що її у безнадійному стані відвезли до лічниці, де вона бореться зі смертю. У слідстві виявилося, що підпалу доконав сусід Пічеля, Микола Лагоцький, з пімсти, що програв з ним процес. Палія арештовано.

„ПИВНА ЛЮДИНА".

Перед восьми роками один японський купець, Сузуму Тазакі, занедужав дуже важко і його відвезли до лічниці в Токію. Хворий марнів з дня на день і лікарі запевнювали його, що він небаром умре. Одного дня Японця мучила сильна спрага і він попросив пляшку пива. Хворий випив, і по кількох годинах почувся краще. Тоді Тазакі почав послідовно пити пиво. По місяцях такого „пивного лікування" Японець виздоровів і покинув лічницю. Від того часу Тазакі харчувався виключно пивом. Обчислено, що впродовж 8 літ випив більше, як 20,000 пляшок пива. „Пивний Японець" зацікавив лікарський відділ цісарського університету в Токіо, який зробив з Тазакі таку умову: Університет виплачуватиме Тазакі кожного місяця ренту 70 ен на пиво, а по його смерти рідня одержить 1,000 ен. За це „пивна людина" віддасть своє тіло по смерти для наукових дослідів.

6-ЛІТНІЙ ШАХОВИЙ МИСТЕЦЬ.

В Білгороді жиє 6-літній хлопчина Мілін Бозіч, якого всі вважають за незвичайну дитину. Хоч іще не вміє читати ані писати, грає в шахи так добре, що годі його перемогти. Мешканці Білгороду називають його другим Альохіном. Як відомо, мистець світа в шахах, Альохін, розпочав свою карієру ще змалку, коли вступив тільки до школи. Недавно тому Бозіч побив у приявності окремої комісії голову клюбу шахістів з Любляни, даючи йому мата в сімох ходах.

СТРАЙК МУРИНОК.

В місцевости Асаба в Ніґерії (Африка) був недавно цікавий ґенеральний страйк. У Ніґерії мужчини займаються переважно торговлею, а жінки працюють на ріллі. Тому, що корови та телята, якими торгують мужчини, тратували поля, які в поті чола управляють жінки, вони гостро запротестували проти того. Тому, що жалі жінок були безуспішні, одного дня всі жінки з кількох сіл забрали дітей і домашнє приладдя тай покинули хати.

Цей енерґічний страйк африканських жінок закінчився повною їх побідою. Мужчини пристосувалися до домагань жінок. Відтоді корови й телята не тратують піль і в родинах Асаби є згода.

ФРАҐМЕНТ З УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЧОГО КОНГРЕСУ В УЖГОРОДІ

УЖГОРОД (Підкарпаття). — Після польової Служби Божої, яку відправив для учасниць Першого Жіночого Конгресу епископ Стойка в асисті духовенства під мурами ужгородського історичного княжого замку, та після патріотичної проповіди владики уформувався величавий похід вулицями Ужгороду. На переді 2 дівчини в національних строях несли виплетений зелений вінок. Потім несли дівчата прекрасний синьо-жовтий прапор, за ним ступав відділ гуцульських дівчат у своїх барвних одностроях. Опісля несли табличку читальні „Просвіти" з міста Бичкова. За ними тягли коні прекрасно прибраний 1-ший віз, що був обплетений цвітами, а серед цвітів сиділа українська мати з дитиною, в національних строях. На другому возі, прибраному білими цвітами, їхала Гуцулка. Третій віз виглядав дуже оригінально, бо був прикрашений соняшниками. На ньому сиділо дівча й держало кошик з овочами — символом багатства нашої землі. На четвертому було найкраще дерево гірської землі — ялинка, пообіліплювана ватою, мов пахучі смерекові ліси, вкриті білими снігом, і сиділа жінка з дітьми. За возами ряди дівчат в національних строях, потім відділ пластунок. За ними перша орхестра — орхестра духова семинарії в Ужгороді грала українські пісні. Всі в пластових одностроях. За ними ступали кроком ряди дівчат, що виглядали мов стобарвні цвіти в цвітнику. За дівчатками йшов відділ березнянських січовиків, потім менші дівчата, а далі знову відділи дівчат. А за ними друга орхестра, перечинська, що вдарила рідну коломийку, що аж духа підносить. Вслід за нею машерували перечинські січовики в дуже цікавих, синьо-жовтими барвами скомбінованих гімнастичних одностроях. За дівчатками йшли завиті в хустки селянки, потім жіночий відділ з міста Березного, Тересви, Йорви і Доманинець. За ними несли таблицю читальні „Просвіти" в Підмонастирі. Прапорів, чудових синьо-жовтих прапорів, всюди безліч, а вишивали їх руки наших свідомих українських жінок. Один з найкращих — це прапор читальні „Просвіти" в місті Бичкові. Слідували далі відділи в бойківських одностроях, жіночі відділи з Словаччини, зокрема з Михалівець, в своїй переважно синій цікавій одежі з лентами через плечі. Коло моста начислено вже півтретя тисячі українських жінок у поході.

Д-Р ЯРОСЕВИЧ ВІДОБРАВ СОБІ ЖИТТЯ З НУЖДИ.

СТАНИСЛАВІВ (Західня Україна). — Помер д-р Роман Яросевич, років понад сімдесять, котрий відограв в 90 роках дуже визначну ролю в нашім політичнім житті як один з провідних діячів радикальної, а потім соціялістичної партії.

Покійний виконував 35 літ обовязки залізничого лікаря при станиславівській дирекції залізниць. В останнім часі польська влада звільнила його зі служби і він лишився без засобів до життя. Втомлений життям, наложив на себе руку, падаючи жертвою нашого лихоліття.

ЗАБОРОНЕНО ПОХІД НА ЦВИНТАР.

БЕРЕЖАНИ (Західня Україна). — Староство заборонило влаштувати на Зелені Свята церковний похід на цвинтар, бо, мовляв, такий похід на стрілецькі могили не має ніякого релігійного підкладу, а тільки політичний.

ЛЬВІВСЬКЕ „ЧУДО".

ЛЬВІВ.—Сконфісковано статтю „Нового Часу" під повищим наголовком, в якій говорено, як це сталося, що 55,000 Українців, котрі живуть у Львові, не змогли вибрати ні одного радного до міської ради.

ЛЕМКІВСЬКИЙ МУЗЕЙ РОЗРОСТАЄТЬСЯ.

СЯНІК (Західня Україна). — Музейне товариство „Лемківщина", яке кінчить третій рік свого існування, нараховує уже 4,065 експонатів. Є там зібрані книжки, ікони, цінні образи з сіл, старі гроші, документи, вишивки, писання і ріжні памятники з часів української держави.

„НЕМА ДУРНИХ, ПІШЛИ ЛІС БІЛИТИ".

ЛЬВІВ. — Часопис „Лемко" подає, що по Лемківщині крутиться якийсь „господин" Дуркот, що виробляє в Совітів дозвіл на переселення Лемків на Сибір. Та здається, що „господинцьо" мусітиме сам їхати на Сибір, бо нема таких дурних, що далися би виманити на большевицьку примані.

ШІСТЬ РОЗСТРІЛІВ У КИЄВІ.

КИЇВ. — Розстріляно шість комісарів, засуджених на смерть за хабарництво.

НІМЕЧЧИНА ЗДЕРЖАЛА ВСІ ЗАГРАНИЧНІ ВИПЛАТИ.

БЕРЛІН. — Німеччина проголосила з днем 1 липня цілковиту мораторію відносно сплати заграничних довгів, включно до зобовязань, звязаних з плянами Доса і Йонга.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РЕЗОЛЮЦІЯ ПРО ГОЛОД НА УКРАЇНІ

В американськім конґресі вніс посол Гемилтон Фиш мол. резолюцію в справі голоду на Україні під Совітами. Зміст її був уже проголошений, а тепер друкуємо меморіял „Обєднання", який вислано до Вашинґтону в звязку з цією резолюцією. Коли хто памятає заходи американських Жидів і їхні численні делеґації до Вашинґтону в справі конґресової резолюції про положення Жидів у Німеччині, той знає, скільки це все коштувало Жидів труду, та як мало осягнено, коли брати під увагу чисто практичний бік справи.

Оте останнє треба теж мати на увазі, коли мова про українську резолюцію в справі голоду. Та як на неї не глядітиб, то всетаки деякий моральний успіх є, і то такий, який відібється широким відгомоном та дійде можливо й до нещасливих жертв московської червоної окупації, а тимсамим скріпить їх на душі й додасть їм моральної сили, коли почують, що є на світі хтось, хто про них думає і дбає.

Та без огляду на те, що є, чи буде в конґресі з резолюцією, вона дає нам добру нагоду до нового спопуляризування української справи. На тлі тої гуманної акції можна й треба розяснити те, чим є Совіти. Назрівають великі події. Совіти розпочали велику дипльоматичну акцію і намагаються переробити політично цілу Европу в такий спосіб, щоб забезпечити існування СССР, себто панування Москви над Україною й іншими поневоленими Совітами народами. Це так назовні. А внутрі закріплюють вони свою владу в такий спосіб, що з розмислом голодом вимордовують міліони населення, неприхильного московській окупації.

В меморіялі „Обєднання" є те все зясоване й то самими чужинецькими кореспондентами. Як і стверджено найновішими відомостями, що на Україні нарід далі голодує і далі гине з голоду. Як резолюція так і ті матеріяли, які є зібрані в меморіялі „Обєднання", повинні бути нашими орґанізаціями і цілим нашим загалом використані. А як це зробити, то добрий початок дали наради Злучених Американсько-Українських Орґанізацій міста Філаделфії, на яких рішено віднестися до всіх конґресменів і сенаторів стейту Пенсилвенія і познакомити їх ближче зі справою голоду на Україні та з цілим політичним положенням українського народу. І то у звязку з внесеною у конґресі резолюцією в справі голоду на совітській Україні. Так повинні зробити наші політичні чи які інші орґанізації й по інших стейтах. Тоді спільними зусиллями осягнемо більші успіхи. А притім не треба забувати й за акцію матеріяльної допомоги жертвам голоду, яку веде спеціяльний комітет допомоги, створений при Союзі Українок Америки.

Лев Ясінчук.

ГРОМАДСЬКІ ВИБОРИ У ЛЬВОВІ

У т. зв. „демократичнім устрою" найкращим покажчиком чисельности, сили чи орґанізованости якогось ґурту, партії чи народу — були завжди вибори. Даний гурт висуває зпоміж себе виїмкові одиниці, які своєю проворністю, бистрим розумом і муравлиною діяльністю виробили собі імя серед тої ґрупи, заслужили на її довіря й дають запоруку, що будуть берегти прямого шляху, яким та ґрупа повинна йти до своєї мете, а може й навіть стануть **при проводі**, як умандатовані провідники. Виборчу масу повинна потягати за собою й розрухувати не тільки сама справа, але й одиниці, які мають її обороняти.

Так воно мало би бути в своїй основі. На ділі буває так, що часто, рвуться у провідники одиниці, яких пре незаспокоєна фальшива вибуяла амбіція, безмежне самолюбство, повна недостача почуття відповідальности, а то може й т. зв. шкірні інтереси, які лекше переводити, доступивши до жолуба.

Саме тепер місто Львів приступило до виборів. Ще від передвоєнних часів не мав Львів виборів. Останні вибори були 1912 р. Здекомплетовану передвоєнну раду усунув польський уряд і назначував своїх „комісарів" як посадників (мейорів), а їм до ради визначував якусь скількість таких одиниць, яким довіряв. **Були між ними й шість Українців.**

Українці вважали, що з огляду на вагу, що її має господарка в місті, до якого мають притенсії і в якому становлять поважний відсоток, треба взяти у виборах участь. **Треба взяти участь хочби лише для зазначення, що ми ніколи не зречемося Львова, хочби для обчислення власних сил.** Бо на польській урядовій статистиці населення не можна нам спиратися, а зробити власну статистику — не допускає влада. Українці рішилися йти до виборів спільно між собою, але відокремлено від усіх інших національностей (Поляків, Жидів). Тактика з виборами в інших містах показала, що всюди, де Українці хотіли запевнити собі вибір своїх радних, і ввійшли у спілку з Поляками, там їх ошукали. Тому у Львові не було навіть таких спроб, щоби входити у спілку з іншими народами. Треба зазначити, що українські соціял-демократи не вважали для себе можливим входити до виборів у Львові у злуку з „буржуазними" ґрупами (національних демократів і радикалів), але пішли разом з польськими соціялістами.

Коли представити собі, з якою метою пішли Українці до виборів у Львові (в першій мірі — замаркування своїх прав до міста, обчислення сил), то можна зрозуміти, чому між кандидатами на радних міста Львова небагато широко відомих імен. Треба було виминати всяку яскравість під яким то не було би оглядом. Деякі імена ставлено навіть тому, бо їх власники могли чи своєю впертістю, завзяттям чи енерґією більше зробити для приєднання виборців, як сама орґанізація.

Польське право, на підставі якого відбулися вибори до громадської ради у Львові, на вид дуже демократичне й широке. Воно не тільки загальне й тайне, але й пропорціональне. Та що з того, коли закон дає змогу розділювати місто на виборчі округи. Львів поділений на 20 виборчих округ, а вони так повикроювані, що при найкращій орґанізації і під умовою, що всі Українці взяли би участь у виборах — моглиб Українці вибрати яких шість радних на всіх 72. Та це немислиме. Немислиме тому, бож у виборчих списках є мимовільні й нарочні пропуски, вставки та перекручування. Короткі реченці для справок виборчих списків не дають спромоги робучому населенню Львова перевірити все в час і справити. Що має зробити такий, якому н. пр. заквестіонують право польського горожанства! Заки добуде з великими видатками потрібні докази, то хіба вони придадуться на наступні вибори. Справу утруднює ще й це, що — зрештою по старій засаді — ані в одній виборчій комісії не було ані одного Українця. Тому то деякі комісії поважилися вдавати, що не розуміють української мови, в якій до неї зверталися покривджені українські виборці.

Який дух панував до Українців в тих кругах, що переводили вибори у Львові під кличем **польськости міста,** вказує та обставина, що коли повновласники українських виборчих ліст передавати головній виборчій комісії списки кандидатів своєї округи з поважним числом підписів українських виборців, то одна така ліста (з VII. виб. округи) з 425 підписами **„пропала"** в тій самій хвилі. Повновласникам усіх ліст видала комісія на їх домагання посвідки, а повновласникови лісти з VII. виб. округи сказали, що від нього ніякої лісти не було. Коли виборці заворушилися й кинулися з жалобою до воєводи, то показалося, що він виїхав зі Львова. Виїхав теж начальник публичної безпеки. Заступник воєводи заявив, що він у виборчих справах не приймає, а староста сказав, що він не має часу. Щойно на внесену телеґрафічну жалобу до міністра внутрішніх справ десь віднайшли лісту, що була так дивно зникла.

Замітне, що часописи, які подали чуда з цією лістою, були сконфісковані.

Всеж таки слід піднести, що Українці виступили у Львові при виборах гідно. На 20 виборчих округів зголосили в 19 округах власні кандидатури, а на лістах кандидатів зібрали за короткий час 5,420 підписів, отже вдвоє стільки, скільки вимагає закон. Коли поліція подоручувала ночами візвання українським виборцям, щоби рано явились у старостві до провірки, чи то дійсно вони підписали власноручно лісту кандидатів, то Українці явилися масово. Це був цікавий і заразом імпозантний образ, коли бачилося, як н. пр. з одної округи явилися 58 Сестер Василіянок стверджувати, що вони самі свідомо підписали лісту кандидатів (на якій — мимоходом кажучи — попри священика був український радикал). Квестіонували підписи з ріжних причин: н. пр., що хтось мав у документах записано „Ян", а на лісті підписав „Іван"; в документах мав „Леон" а на лісті підписав „Лев". Квестіоновані підписи зчеркали, а при недостаточному числі підписів ліста кандидатів ставала неважна. На щастя, підписів було стільки, що вистарчало й на зчеркнення. На передмісті Клепарові й Левандівці (округа 19) зажадали дня 21. травня ц. р. в 1. год. в полудне по провірці підписів, щоби до 8 год. вечером того дня предложили поновно підписи (230!). Треба знати, що обидва передмістя заселені самими робітниками. Всеж таки до год. 7. вечером того самого дня зібрали там не 230, але 358 підписів. Та на диво — цю лісту таки уневажнено.

(Кінець буде).

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(за травень 1934)

I. ПРИХІД:

З перенесення з попереднього місяця		$ 194.03
Прихід у травні 1934		901.36
Разом		$1,095.39

II. РОЗХІД:

а) **Висилка до Краю:**		
1) Народний Дім у Розношинцях, пов. Збараж	$200.00	
2) Народний Дім у Глібові, пов. Скалат	100.00	
3) Народний Дім у Сяноці, Лемківщина	110.00	
4) Читальня „Просвіти", Велдіж, Долина	20.00	
5) Визвольна боротьба	130.00	
6) Родині пок. Біласа і Данилишина	125.00	
7) Рідна Школа	100.00	
8) Голодуючим	50.00	
9) Письменникам	50.00	
10) Кошти висилки і листів	7.08	$892.08
б) На висилку твору Архипенка до Укр. Нац. Музею (жертва У. Н. Союза)		50.00
в) Удержання канцелярії		25.00
г) Телеґрама		1.60
Разом		$968.68

III. ЗІСТАВЛЕННЯ:

Загальний прихід	$1,095.39
Розхід	968.68
Остається в касі Обєднання з кінцем травня 1934 р.	$ 126.71

Обєднання Укр. Орґанізацій в Америці.

БУВШИЙ ПРИЯТЕЛЬ СТАЛІНА ПРО ГОЛОД НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Англійський часопис „Сондей Експрес" мав розмову з найновішим „невозвращенцем", К. Кабадзе, що відмовився вертатись до Москви. Кабадзе, член ленінґрадського виконкому, залізничий комісар і т. і., посварився зі своїм приятелем Сталіном, якого критикував за виголоджування населення та терор. Після тієї сварки Кабадзе виїхав до Берліна, але тут одержав приказ вертатись, а перед відїздом „явитися" в берлінськім полпредстві. Кабадзе не послухав і став „невозвращенцем".

Кабадзе заявив, що неодного совітського громадянина замордували за кордоном в совітських інституціях, які мають право екстериторіяльности.

Сталін — як казав Кабадзе — жиє так, що ці гроші вистарчилиб для трох давніших царів.

Кабадзе був сам свідком, як Сталін за життя Леніна інтриґував, щоби самому засісти на його місці. Він теж розказує правду про смерть дружини Сталіна; про це довідався від Ворошилова й інших.

Кабадзе потверджує вістки про те, що голод на Україні є обмеркованим ділом, що мало „вигубити голодом непокірних".

В його записках є докази про „торговлю людьми", арештованими спеціялістами і техніками.

Незабаром Кабадзе має намір виступити з подрібними вияснення ми того, що діється в СССР, головно „на верхах" Москви. Без огляду на переслідування його комуністами, він рішив показати Европі, як виглядає московський „рай".

Наймичка: Прошу пані, мені десь згубилася дитина!

Господиня: Алеж мій Боже, чомуж ви зараз не пішли сказати поліцаеви?!

Наймичка: Та я саме балакала з поліцаєм і тоді десь згубилася дитина!

FAMINE IN UKRAINE

MEMORANDUM
OF THE UNITED UKRAINIAN ORGANIZATIONS
OF THE UNITED STATES.

(7)

Collective Farms a Failure.

They weren't really very rich, these kulaks, but they were the best farmers in the villages—and usually the hardest workers. When they were dispossessed and driven into exile, the standard of farming, never particularly high, fell alarmingly. And the much-advertised collective farms have done nothing to raise it.

I have told in these articles what I have seen and heard in Russia. I have given you the explanations that have been given to me. What is not explained—what, I believe, the civilized world will say cannot be explained—is why no effort has been made to relieve the famine-stricken millions; why the Soviet Government has kept all news of their plight from a world whose willingness to help no one can doubt.

Another article of Mr. Williams appeared in the December, 1933, issue of the **Nation's Business,** organ of the United States Chambers of Commerce in Washington, D. C.

If, however, in spite of all this overwhelming evidence showing conclusively the existence of a terrible famine in Ukraine the Soviet government still denies the existence of the famine in Ukraine, then there is still a remedy, as suggested by the sixth convention of the United Ukrainian Organizations, of the United States held in New York City on November 3rd, 1933, which passed a resolution to the effect:

"That an investigation be made of the policy of the Russian Soviet Socialist Government towards the Ukrainians and other subjugated nationalities of Soviet Russia, and that an impartial commision be sent to Soviet Russia to verify the truth of the reports emanating from it about the starvation of the Ukrainian population in Ukraine, and its causes."

FAMINE PROVES POTENT WEAPON IN SOVIET POLICY

More Than 4,000,000 Peasants Are Found to Have Perished in 1933 When State Forced Collective Farming on Them

'Russia—Without Benefit of Censor'

By WILLIAM HENRY CHAMBERLIN

After ten years as staff correspondent of THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR in Russia, Mr. Chamberlin has left Moscow to become the Monitor's chief correspondent in the Far East.

"The collective farmer's this year have passed through a good school. For some, this school was quite ruthless."

This was how President Kalinin, in a speech delivered early last summer, referred to the food situation in Ukrainia and the North Caucasus. When the prohibition on travel by foreign correspondents in the rural districts was relaxed in the autumn, I had an opportunity to find out what this "ruthless school" had meant in concrete practice.

I shall never forget a scene which I witnessed in a Ukrainian village named Zhuke, which lies some 15 miles to the north of Poltava. The president of the local collective farm and a state agronome, or agricultural expert, were accompanying me on visits to a number of peasant houses. So long as my companions chose the houses to be visited I found myself invariably meeting local Communists or udarniki (shock brigade workers), with pictures of Lenin, Stalin and Kalinin on the walls and a fairly contented tale of their experiences.

I suddenly picked out a house at random and went in toit wlth my companions. It was a typical Ukrainian peasant hut, with thatched roof, earth floor, benches running around the walls, an oven and a rickety-looking bed as the chief articles of furniture. The sole occupant was a girl of 15, huddled up on the bench. She answered a few simple questions briefly, in a flat dull voice.

The Price of Liberty

"Where is your mother?"
"She died of hunger last winter."
"Have you any brothers or sisters?"
"I had four. They all died, too."
"When?"
"Last winter and spring."
"And your father?"
"He is working in the fields."
"Does he belong to the collective farm?"
"No, he is an individual peasant."

So here was one man—his name was Savchenko—whose passive stubbornness defied even Kalinin's "ruthless school," who refused to go into a collective farm, even after almost all the members of his family had perished.

My companions, the president of the collective farm and the state agronome, had nothing to say. Smooth-tongued officials in Moscow might assure inquiring visitors that there had been no famine, only little food difficulties here and there, due to the wicked machinations of he kulaks. Here on the spot in Zhuke, as in a dozen other Ukrainian and North Caucasian villages which I visited, the evindence of large-scale famine was so overwhelming, was so unanimously confirmed by the peasants that the most "hard-boiled" local officials could say nothing in denial.

Everywhere a Tale of Famine

Some idea of the scope of the famine, the very existence of which was stubbornly and not unsuccessfully concealed from the autside wirld by the Soviet authorities, may be gauged from the fact that in three widely separated regions of Ukraina and the North Caucasus which I visited—Poltava and Byelaya Tserkov and Kropotkin in the North Caucasus—mortality, according to the estimates of such responsible local authorities as Soviet and collective farm presidents, ranged around 10 per cent. Among individual peasants and in villages far away from the railroad it was often much higher.

I crossed Ukraina from the southeast to the northwest by train, and at every station where I made inquiries the peasants told the same story of major famine during the winter and spring of 1932-1933.

If one considers that the population of Ukraina is about 35,000,000, and that of the North Caucasus about 10,000,000, and that credible reports of similar famine came from parts of the country which I did not visit, some regions of the Middle and Lower Volga and Kazakstan, in Central Asia, it would seem highly probable that between 4,000,000 and 5,000,000 people over and above the normal mortality rate, lost their lives from hunger and related causes. This is in reality behind the innocuous phrases, tolerated by the Soviet censorship, about food stringency, strained food situation, etc.

What lay behing this major human catastrophe? It was very definitely not a result of any natural disaster, such as exceptional drought or flood, because it was the general testimony of the peasants that the harvest of 1932, although not satisfactory, would have left them enough for nourishment, if the state had not swooped down on them with heavy requisitions.

Hidden stocks of grain which the despairing peasants had buried in the ground were dug up and confiscated; where resistance to the state measures was specially strong, as in some stanitsas, or Cossack towns, in the Western Kuban, whole communities were driven from their homes and exiled en masse, to the frozen wastes of Siberia.

State Had Its "Squeeze"

Unquestionably, the poor harvest of 1932 was attributable in some degree to the apathy and discouragement of the peasants, subjected, as they were at that time, to constant requisitions, at inequitable fixed prices—the state was practically compelled, by the necessity for raising capital for its grandoise, new industrial enterprises, to squeeze out of the peasants a good deal more than it could give them in return—of their grain and other produce by the authorities, and driven against their will into an unfamiliar and distasteful system.

The Communists saw in this apathy and discouragement, sabotage and counter-revolution and, with the ruthlessness peculiar to self-righteous idealists, they decided to let the famine run its course with the idea that it would teach the peasants a lesson.

Relief was doled out to the collective farms, but on an inadequate scale and so late that many lives had already been lost. The individual peasants were left to shift for themselves; and the much higher mortality rate among the individual peasants proved a most potent argument in favor of joining collective farms.

War Is War, But—

The Soviet Government, along with the other powers which adhered to the Kellogg pact, has renounced war as an instrument of national policy. But there are no humanitarian restrictions in the ruthless class war which, in the name of Socialism, it has been waging on a considerable part of its own peasant population; and it has employed famine as an instrument of national policy on an unprecedent scale and in an unprecedent way.

At the moment it looks as if the famine method may have succeeded in finally breaking down the peasant resistance to collectivization. In 1921 the peasants were strong enough, acting no less effectively because they had no conscious union or organization, to force the government to give up its requisitioning and to introduce the "Nep," or New Economic Policy, with its security of individual farming and freedom of private trade, by withholding their grain and bringing the towns close to starvation.

Now the tide of revolution has rolled beyond the "Nep" stage, and in 1933 the Soviet Government, quite conscious of what it was doing, was strong enough to wring out of the peasants enough foodstuffs to provide at least minimum rations for the towns and to turn the starvation weapon against the peasants themselves.

(The Christian Science Monitor, Boston, May 29, 1931.)

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЗА ЩО ШАНУЮТЬ ЛЮДИНУ?

Писав один анґлійський письменник життепис другого, а критик питається: Пощо було писати цей життепис? Чим заслужив він собі на життепис? Він має, правда, деякі заслуги для британійської культури, але вклади назагал всі наслідувані, посередні й другорядні. І в його життю не сталося нічого „зовнішньо важного": він не пережив ніяких небезпек, ні голоду, ні багато мук, ні не сидів у тюрмі за свої погляди, ні не женився, ні не був батьком.

Так судять людину в анґлійській суспільности. В деяких суспільностях людину шанують тоді, як про неї не можна нічого сказати, крім цього, що вона вродилася, подружилася і вмерла.

ДІЛО — НАЙКРАЩА КРИТИКА.

Від довшого вже часу говориться про деморалізуючий вплив фільмового театру на дітей. Робиться про це спеціяльні студії. Пишуть про це не тільки статті, але й книжки. Всі признають слушність закидів, але крім говорення нічого не робиться для поправи обставин.

Так і нагадуються слова Марк Твейна: Всі нарікають на погоду, але мало що роблять, щоб цьому лиху зарадити.

Аж нарешті появляється орґанізація "American Childrens' Theater", котра поклала собі за ціль дати професійний театр, спеціяльно призначений для дітей. Інкорпораторами орґанізації є фахові виховники молоді і фахові театральні знавці.

Значить, хтось нарешті додумався, що театр — не погода.

КОЖДИЙ ПО СВОМУ ДУРЕНЬ.

Родини моряків корабля „Левейетен" бояться за безпеку своїх синів, бо „Левайетен" виїхав на море без кота на покладі.

Значить, моряки вірують, що, як на кораблі нема кота, то кораблеви грозить якась небезпека.

Розумна людина, відомо, не буде мати такого страху. Не треба багато застанови, щоби побачити, що приявність кота на кораблі не ратує корабля від ніякого нещастя.

Якщо наш іміґрант скаже, що коли втерти руки в мішок, то будуть задри на пальцях, то такий американський моряк сказав би, що це безглуздий забобон, доказ злого думання й низької культури. Що нам сказати за цю віру, що кіт помагає кораблеви від нещастя? Чи може поступати, як той, що тесаме в собі називає осторогою, а в другому боязливістю?

„АМЕРИКАНСЬКА НЕДУГА".

Один власник ґазет з Европи підчас свого побуту в Америці зробив здогад, що депресія в Америці держиться так довго через американську недугу „покерового облича".

Покеровим обличем називають маскований спокій, яким має закритися при цій грі, щоби не зрадитися зі своїми чувствами перед противниками, а недугою покерового облича назвав цей Европеєць тенденцію в Америці удавати, що справи маються інакше, як вони справді маються. Мовляв, Американці вчаться закривати перед іншими людьми свій стан і доводять цю штуку з часом до цього, що вони закривають справжні факти навіть перед самими собою.

На всякий випадок, цікава осторога. Не тільки Американцям.

З ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ У. Н. СОЮЗА.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ.

Ювилейне Свято.

Дня 26 травня обходило тов. ім. Т. Шевченка, від. 64 У. Н. Союза, 40-літній ювилей У. Н. Союза і 19-літній ювилей свого власного існування.

В укр. кат. церкві в Пасейку відправив о. Боярчук панахиду за померших членів, а концерт відбувся в Патерсоні, в галі св. Боніфатія.

Свято відкрив гром. Сергій Винярський, касієр 64 відділу, представивши справу ювилеїв, а то У. Н. Союза і тов. ім. Т. Шевченка.

Потім відспівано американський і український національний гимн. Святочні промови виголосили о. Боярчук і ред. Омелян Ревюк. Гром. Іван Ґабрилович здав звіт з чисельности тов. ім. Шевченка, як теж і У. Н. Союза. Далі промовляли: гром. Артус, один з основників товариства, що проживає тепер у Ню Йорку, гром. Петро Борис, а інжинір В. Семенина говорив по анґлійськи. Гром. А. Вакулінський згадав про голодуючих на рідній землі. А гром. Матвіяс підніс, що це належить до традиції збирати на старокраєві цілі на таких святах. Заряджено збірку на Рідну Школу, а громадяни М. Адамс і Р. Ґайда зібрали $24.70. А громадяни А. Зілінська й М. Вакулінський зібрали $5.60. Промови були переплітувані співами хору укр. кат. церкви в Пасейку, під управою панни А. Шипош. Деякі пісні співано в перерібці п. Д. Шафрана. Свято закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна".

До Обєднання переслано разом $30.30. Жертвували: о. Боярчук $2.00, С. Винярський $1.50; по $1.00: О. Ревюк, І. Ґабрилович, А. Бойчук, Т. Ґайда, В. Артус, А. Похмурська, В. Матвіяс, пані Федин, А. Федчишин, П. Борис, А. Рейтар, А. Яблонська; по 50 ц.: А. Семенович, І. Ількович і А. Матійчук; по 25 ц.: панна Ґебда й Санді. Не вписано поіменно жертв на $7.20. На голодуючих зібрано $5.60.

Іван Ількович.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ТВОРІМ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНУ І ФІНАНСОВУ СИЛУ.

Місце чи значіння народу не залежить від його числа, але від культури, самосвідомости і фінансової сили. Культуру даного народу міриться відповідно до інтелектуальної сили його загалу, як теж відповідно до якости та скількости інтеліґенції, яку даний нарід видав і посідає.

Статистика виказує, що серед культурних народів на кожду тисячу людей випадає меньше-більше такий процент інтеліґенції: один лікар цент інтеліґенції: один лікар, один адвокат, трохи менше ніж один дентист, всім учителів, один до двох аптикарів, а потім певна скількість учених в стислім значінню того слова, дальше артистів, винахідників і т. д.

Тут в Америці начисляємо коло 500,000 Українців. Примінюючи повище статистичне правило, ми повинні мати коло 500 лікарів, стількиж адвокатів, коло 400 дентистів, яких 4,000 учителів і т. д. А що ми маємо?

Якаж причина, що ми так стоїмо? Коли я одного разу намовляв одних родичів, щоби посилали сина до вищих шкіл, бо добре вчився, то сказали мені таке: „Е, як усі будуть учені, то хто буде свині пасти? Наш сусід Михайло вивчив сина й гроші коштувало, а тепер не може роботи знайти. А наш, хоч не такий учений, то всетаки сім долярів принесе кождого тижня".

Думаю, що нема потреби арґументувати з такими родичами, котрі зі страху, щоби не забракло в світі „свинопасів", стараються своїх дітей на таких виховати. І не треба виказувати короткозорости тих родичів, що за сім долярів продають долю своєї дитини, замикаючи їй двері до кращої будучности. Йде про те, що спонукнало тих людей так думати, а далі, чому Михайлів син не може знайти роботи, а потім треба подумати, яка була би наша будучність, як би так усе йшло далі таким самим шляхом.

Причиною такого думання є лихе виховання. Наші опікуни вмовляли в нас, що Українець нездібний ні до чого, а тільки надається на слугу, або наймита. Тому великий процент наших людей ще й тепер вірить, що воно так є. Чуже хоч би найгірше, бачиться ліпшим ніж своє, хотяй би воно було найліпшим. Багато наших, навіть так званих лідерів, не лиш що пляцком падають перед чужими, але ще й загал учать служити чужим, а нехтувати своїм.

Щоби справу ясно поставити і не викликати сумніву супроти правдивих українських працівників, хочу сказати, що під тими плазунами розумію тих, що нам кажуть будувати, але чужі будівлі, що нам кажуть працювати, але не для себе, що за народні гроші купують собі доми, що гроші, зложені загалом розкрадають, або дають до диспозиції чужим, одним словом: до тих, котрі провадять грабіжницьку господарку. Через те син Михайла мусить або сидіти без роботи, або йти на службу до тих, котрі за наші гроші стали „великими людьми", а котрі ані до нас, ані до нашої справи зовсім непричасні, або ще нам шкодять.

Від нас залежить, чи ми маємо бути наймитом, чи свобідним народом. Рішімся вже раз в одну сторону. Не говорім одно, а робім друге, але коли рішили стати дійсно вільним народом, то попрім це рішення живими ділами, і то на кождім кроці в нашім щоденнім життю, а не самими словами, та фразами на зборах і вічах.

Памятаймо, що кождий нарід, який би він не був, щоби бути народом, мусить інтелектуально і фінансово бути самовистарчальним, себто мати все своє, що йому для життя потрібне. Тому треба нам конечно посилати дітей до вищих шкіл, щоби підноситись інтелектуально. Треба закладати свої підприємства, бизнеси і попирати своїх все і всюди, памятаючи, що так, як їмо, то тим не робимо жадної ласки свому сусідови ані приятелеви, але відживляємо свій власний орґанізм, таксамо, коли ми попираємо свій промисл, свою торговлю і все, що своє, не робимо ласки нікому, але скріпляємо фінансово себе самих. Бо фінанси враз з інтелектом є тою життедайною силою народу, без якої ніякий нарід існувати не може.

Адвокат В. Кузьма,
Нюарк, Н. Дж.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЮТИКА, Н. Й.

День Матери.

Наша місцевість невелика й тут нема багато Українців. Молодіж наша рушилася ще завдяки о. Ковальчикови і старається піддержувати українське життя громади.

Не забули ми теж і за наших матерей і дня 13 травня уладили „День Матери". Не всі матери поприходили, бо деякі пішли між наших ворогів, а то нас найбільше болить. Бо ми виховані тут на тій правді, що наші брати і сестри там на Україні дуже терплять через наших ворогів і ми тут не повинні з ними приставати, як вони не відчувають тої кривди, яку завдано Україні.

На святі приґравала орхестра Молодечого Клюбу. Мамів привитала любими словами предсідниця, п. Вікторія Читайло. Відповідний відчит виголосив о. Ялечко і зрушив серця матерей. Ганя Сороковська відтанцювала „Козачок подільський", а Український Кружок відтанцював „Гречаники". Шкільні діти виступали з деклямаціями. Мужеський хор відспівав американську пісню „Ніхто не знає, тільки одна мати". Мирослав Барбушак і Дмитро Зазворський відограли дует на скрипках, а акомпаніювала Ольга Стахура, яка теж акомпаніювала сестрі, Святославі Стахура, при співі. „Гопак колом" відтанцювала Зося Барбушак і Івась Читайло. Пані Марія Кузів, предсідниця сестрицтва Пр. Діви, сказала кілька слів до матерей. Про любов до Неньки України говорив п. Лука Гарматюк. Аранжером програми був п. Іван Гербовий.

З нагоди свята зложили гості на визвольну боротьбу; по $1: о. Й. Ялечко, Л. Гарматюк, Катерина Стримуляк, п. Смоленська, Читайло, Юлія Стахура, М. Гумницький; по 50 ц. зложили: Олена Книгиницька, Антоніна Глинська, Юстина Гарматюк, Зося Стримуляк, Варвара Сень, Катерина Барбушак, п. Лоренц, Д. Зазворський, Й. Карпишин, Т. Сень, І. Гербовий; по 25: Марія Колеса, Текля Гасюк, п. Лучка, Анна Челяда, Марія Кузів, Розалія Кофнюк, Т. Ремізовський, С. Романюк, Д. Матвіїв, М. Барбушак. Дрібними датками прийшло 75 центів. Разом зібрано $16.25. Розходу було $13.38.

Лишилося чистого доходу $2.87, а Український Кружок додав $2.13, то разом вислано до краю через Обєднання $5.

Тетяна Гасюк,
учениця 2-гої кл. гай скул.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Помер Йосиф Калуський, член товариства „Українські Січові Стрільці", від. 44 У. Н. Союза в Нортгепон, Па.

Покійний занимався бизнесом. Похорон відбувся в суботу, дня 9-го червня.

Земля йому пером!

Л. Демчук, секретар.

ОФІЦІЙНЕ ПРИЗНАННЯ ХИБ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ

У згоді з основною засадою комуністичного виховання кожна дитяча книжка на совітській Україні має своїм завданням виховати в дитині клясову свідомість та майбутнього комуніста, члена нового соціялістичного суспільства.

Боротьба большевицької влади совітської України з „ідеольоґічною спадщиною" привела її до боротьби на полі дитячої літератури насамперед з казкою, бо вона мовляв, не рахується з дійсним світом, а, навпаки, утворює особливий ідеалістичний світ.

Разом з казкою народній комісаріят освіти совітської України відкинув взагалі фантастику як форму подачі матеріялу, яка „заперечує принцип глибокого реалізму".

Щодо клясиків, то большевицька влада не відважилась усунути їх цілковито, але ухвалила подавати їх дітям в препарованому вигляді, а саме, „з умовиною якнайпильнішого в дусі пролетарської ідеольоґії добору, перероблення, редаґування (памятаючи, що не діти для клясиків, а клясики для дітей").

В Українському Науково-дослідчому Інституті Педаґоґіки в Харкові повстала навіть думка про те, що дитяча література є зовсім зайва, бо не вік читача, а лише його розвиток може бути единою ознакою для добору відповідної йому літератури. Отож і дитина може прилучитися до скарбниці загальної літератури, що обслуговує дорослих читачів. Так дійшли большевицькі педаґоґи в іґноруванні особливостей дитячої психіки до повного абсурду.

Але в останній час большевицька влада й сама відчула, що вже занадто далеко зайшла у ставленні вимог щодо дитячої літератури, здійснення яких справді веде до повної ліквідації дитячої літератури. І ось на совітській Україні казка знов здобуває собі місце як матеріял дитячого читання, — правда, після того, як „сама" Н. Крупська гостро осудила неґативне ставлення до казки. А минулого року народній комісаріят освіти вирішив проаналізувати видані на совітській Україні книжки для дітей, внаслідок чого й визначив ті основні хиби, що їх має дитяча література совітської України сьогодні. Наведу тут деякі з цих хиб, використовуючи для цього матеріял, який подає стаття М. Спектора „Дитячій літературі високу якість". („Комуністична Освіта", ч. 1, 1934 р.).

„Повне іґнорування кращої дореволюційної української, російської та західньо-европейської літератури. Майже не робляться нові переклади, і не пристосовуються (? С.) до сучасної дитячої читацької маси кращі зразки клясиків світової літератури.

„В дитячій літературі зустрічаються твори, що посередньо чи непосередньо популяризують грубість, хуліґанський жарґон тощо. Взагалі в дитячій літературі майже не ведеться боротьба за „чистоту" мови, за її збогачення новим словарним матеріялом високої якости".

Одначе, відкриваючи казці та клясикам світової літератури вступ до дитячої літератури, народній комісаріят освіти й надалі стоїть на тій засаді, що мистецька дитяча книжка має виховувати „соціялістичне відношення до праці, до громадської власности і трудового колективу".

Стоячи на цій засаді, большевицька влада, розуміється, й надалі подаватиме дітям казки і клясиків української й чужої літератури в препарованому вигляді, бо мовляв, цього вимагає „пристосування" їх до сучасної дитячої читацької маси.

Большевицька влада, як бачимо, ще й досі не усвідомила собі, що пристосування творів дитячої літератури до основної засади комуністичного виховання неминучо потягає за собою невисоку якість їх як з мистецького боку, так і з боку літературного оформлення. А тому, на мою думку, нема жадних підстав вбачати в офіційному призанні хиби дитячої літератури на совітській Україні запоруку півищення якости дитячої літератури в недалекому майбутньому, коли там і надалі залишається в силі теперішній погляд большевицької влади на завдання дитячої літератури.

Отож большевицька влада за допомогою услужливих комуністичних педаґоґів хоче й далі провадити свій безглуздий експеримент над душею беззахисної дитини.

Ст. Сірополко.

НЕЗНАНІ МУЧЕНИКИ.

„Обнімітеж брати мої,
Найменшого брата!"
Т. Шевченко.

На горі пасли худобу пастушки. Чую прегарний сольовий рефрен якогось хлопчини, що співав над ровом.

— Що це за хлопчина? — питаюсь поморянських пастушків.

— Він із села. Вчиться в нашого коваля! — відповідають хором. — В літі пасе з нами худобу. Він уміє напамять усі пісні, що співають на концертах. А віршиків написав цілий зошит.

Раз буваю в школі. Хлопчина не вважає на годині. Хочу його скартати. Аж дивлюся, у нього звиток паперців, а всі густо-густо засипані рисунками й малюнками. Купив я йому рисункових зошитів, олівців, фарби та заохотив, щоби все рисував.

За кілька днів приніс до мене інший хлопчина різьблені рами. Коли я хотів йому заплатити, він чомусь розплакався і не вмів сказати, чого прийшов до мене.

В одному селі в Радехівщині я чув, як хлопчина з III. кляси сільської школи читав у церкві „Апостола". Його чудовий голос більше мене зворушив, як найкраща опера.

Ще в одній хаті бачив я на стінах прекрасні композиції стінопису. А мати била малу дівчинку, що вже „позамазувала" всі стіни аж під святі образи...

Це все дає нам дуже виразний образ, як ми дбаємо за творчу силу народу. Великі таланти, що може колись були би світової слави, марнуються в ріжних глухих селах. А ми дивимося на них, подивляємо їх здібности і здвигаємо раменами та й тільки. Кажемо: біда, матеріяльна скрута, нема засобів, тож годі!

А тимчасом молоденькі таланти назрівають. Їх душа рветься до творчости. Вони розкривають свої молоденькі крильцята і зачинають підноситися понад рівень сірини. Їх молоденькі голівки десь за коровами на пасовиську, над якимись ровами, у шкільній лавчині, чи у віконці курної хатини продумують великі думи. Вони думками входять у зовсім окремий світ. А тут уже родичі перші калічать їх крильцята, що підносяться до лету. Вони не розуміють їх душі. Запрягають їх до зовсім противного їх душі варстату праці і в заранні віку вбивають їх запал та охоту до вищої творчости.

Тоді ці талановиті, а безталанні діти втікають до інтелігента. Може він скорше їм поможе. Але й він тільки похитає головою і скаже: „Шкода, шкода такого таланту! Ще добре, як купить їм паперу, олівець, дасть книжку. І ці великі таланти в пупінках життя поволі вянуть, сохнуть і никнуть, незнані нікому. Молоденькі мученики.

Це сумна дійсність. Аж соромно, щоби ще в нашому столітті діти мистецтва переживали таке кріпацтво. Тут нас не оправдає навіть найбільша матеріяльна скрута. Ми тратимо найцінніші скарби творчої сили народу. Неодин з цих талантів діпняв би колись вершка слави, а так пропадає марно. Лиш деякі через силу волі, чи дивний припадок дадуть про себе знати ширшому загалови. Це тільки Шевченко міг перейти пекло тернистої дороги і не заломитись. Але це був Ґеній. — („Діло").

Учитель: — Скажіть мені, які прикмети має вода?

Виривається один ученик; — Коли миємося у воді, вона стає брудна.

Співчуваючий.

Пані (висідає з авта): — Випийте собі склянку чаю за моє здоровля.

Шофер; — Дякую. Та чи не буде за мало одна склянка. Ви, пані, виглядаєте досить слабовиті...

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Ювилей товариства Запорозька Січ", від. 234 У. Н. Союза.

Дня „30 травня товариство „Запорозька Січ", від. 234 У. Н. Союза, відсвяткувало двадцять-пятьлітній ювилей свого існування. Рано відправив о. Й. Чаплинський Службу Божу за здоровля жиючих членів і панахиду за померших та виголосив гарну патріотичну промову з побажанням якнайкращого розвою для товариства та виховання своїх дітей на добрих і чесних членів товариства, своєї церкви та свого українського народу.

Пополудні зійшлися всі члени до У. Н. Дому разом з гістьми та головними урядниками У. Н. Союза й засіли до спільного обіду. Предсідник Василь Вітушинський сказав вступне слово та попросив на тостместра п. Р. Слободяна, головного фінансового секретаря-касієра У. Н. Союза, котрий забрав слово на тему ювилею товариства та святочного обіду.

Святочну промову виголосив Д. Галичин, головний рекордовий секретар У. Н. Союза. Говорив від серця і до серця присутніх. Звязав 25-літній ювилей товариства з 40-літнім ювилеєм У. Н. Союза. Бесідник передав важніші моменти з історії У. Н. Союза, заявляючи, що історія організації є історією Союзових відділів і навпаки: історія відділів є історією У. Н. Союза. Промову п. Галичина переривано гучними оплесками.

Другий забрав слово секретар відділу, К. Пілат, котрий переповів історію товариства та відчитав імена заслужених членів, котрі були організаторами товариства, а вже померли, як теж тих, котрі ще жиють і є членами товариства. Таксамо відчитав членів, котрі були урядниками в товаристві та причинилися своєю працею до розвою товариства, а тимсамим і У. Н. Союза. Основниками були покійні: Лука Ґенеґа, Олекса Ґенеґа, Андрій Кіценюк та жиючий гром. Стефан Фурас. Члени, котрі є в товаристві, а найбільше причинились на своїх урядах до розвою товариства, є такі: Константин Пілат, Ілько Ґенеґа, Микита Ґаліновйч, Ілько Пілат, Іван Кіценюк, Михайло Ґенеґа, Юрій Гвіздь, Антін Фортунак, Стефан Могила, Василь Кардаш, Павло Сташків. Опісля подав число членів за 25 років. Тепер є 101 старших членів і 93 у молодечім департаменті. Фінансовий стан товариства такий: жертвувало за той час на ріжні народні цілі, як на Рідну Школу, інвалідів, голодуючих, боєву акцію і т. п., $974.61, а хорим членам виплатило за той час $9,113.80. В касі є $3,257.90.

Третю точку в програмі виконала панна Перестюківна, виголосивши прекрасну декламацію, яка сильно зворушила присутніх, за що публика нагородила її бурею довгих оплесків.

Тостместер покликував потім до слова декого з бувших урядників в товаристві. Говорили: Ілько Ґенеґа, Іван Кіценюк, Михайло Бохна і гості, як Михайло Прокопець, котрий є Словаком, але щирим приятелем Українців. Висказав щирі побажання дальшого розвою товариства й У. Н. Союза. Далі говорив від молоді тут роджений гром. А. Сміт, взиваючи молодіж вступати в члени У. Н. Союза та творити по можности молодечі відділи.

При кінці забрав слово гром. Микита Ґаліновйч, котрий був вибраний господарем для влаштування того ювилейного обіду. Подякував головним урядникам, Р. Слободянови і Д. Галичинови, аз звеличання свята своєю присутністю, як теж дякував гостям, а закінчив зворотом до молоді.

Тостместер зясував вагу таких ювилейних сходин та заслуги тих, що працювали і далі працюють у товаристві, як і тих, що занялись уладженням ювилею. Свято закінчено відспіванням стрілецьких і патріотичних пісень.

Присутній.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ГЕМТРЕМК, МИШ.

На читальню в селі Турівці.

На читальню „Просвіти" в Турівці, повіт Скалат, Зах. Україна, зложили: М. Бабій $5; по $2: П. Єрис, І. Загібайло; по $1: А. Микула, Н. Мирон, Н. Стахів, І. Курчак, О. Нюга, П. Ганиш; по 50 ц.: Н. Ґорин, П. Кухта, В. Кушнір, Д. Войтишин, М. Чубка, М. Кривий, Й. Білогривка, П. Старжинський, Василь Яремчук, Д. Шалапай, В. Ґерула, М. Сосновський, Н. Машталяр, М. Муж, І. Костюк, Г. Шеремета, М. Прихідко, Ю. Цебринський; по 25 ц.: І. Чайковський, М. Джумаґа, Й. Морозовський, С. Данилишин, С. Сідляр, М. Кушнір. Разом зібрано $25.50.

Гроші вислано. Також прошу тих, котрі є з нашої околиці, щоби постарались поперти своїми жертвами оту добру і народню ціль, бо така робота веде нас до поступу і волі.

Михайло Бабій.

Успіх.

— Скажіть, будь ласка, чи ваш приятель, той драматурґ має успіхи із своїми театральними песами?

— Дуже добрий успіх має. Всі були виставлені як премієри!

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

(9)

Тарзан надувсь і знову загарчав, як звірюка, та блиснув перед очима пантери своїм ножем. „Я Тарзан з малп!" — він ревів. „Це моє леговище. Забирайся, бо вбю!"

Блискавкою кіт піднявся вгору та вдарив на Тарзана своєю великою лабою з гострими пазурами. Якби лаба була засягнула Тарзана, вона булаб обдерла все його лице.

Але удар не досягнув Тарзана, бо він був ще скоріший від пантери. Пантера вийшла на плятформу чотирма ногами, а Тарзан зняв з плечей свою довгу спису та наставив її в гаркаючу морду.

Розлючена до краю пантера хотіла нагло покінчити з цим непокоїтелем, але як вона пробувала скочити на нього на вищу галузу, на котрій стояв Тарзан, вона все наткнулась на гостре вістря списи.